

Memòria de gestió del Parc natural de la península de Llevant 2012

Presentació

El 2012 ha estat un any especialment difícil per a la gestió del Parc natural de la península de Llevant, a causa sobretot de la manca de recursos econòmics i personals. Per una banda, l'equip ha hagut d'assumir més tasques, com ara s'explicarà, i per l'altra al llarg de l'any han estat acomiadats quatre dels seus treballadors, més un canvi de direcció. A més, la greu situació econòmica ha condicionat molt negativament l'execució del programa anual.

Al maig de 2012 la Finca Pública de Son Real va ser adscrita a Espais de Natura Balear, i es va encarregar la gestió a l'equip del Parc natural de la península de Llevant. Just s'acabaven d'assimilar les tasques i obligacions del Consorci Aubarca-es Verger rere la seva dissolució (refugis, agricultura, projectes d'obres, etc.), quan s'han hagut d'incloure també les feines corresponents a Son Real en el dia a dia. La Finca Pública compta amb una sèrie de treballadors, però que són insuficients per dur a terme totes les tasques necessàries. Per això, el personal del Parc de Llevant ha hagut de dedicar bona part del seu temps i esforç a Son Real, especialment l'equip tècnic, educadors i direcció.

El Parc natural de la península de Llevant està íntegrament situat dins el Lloc d'Importància Comunitària (LIC) i Zona d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA) anomenat Muntanyes d'Artà, que inclou bona part del llevant mallorquí. Es tracta d'un lloc que forma part de la Xarxa Natura 2000, una xarxa d'àmbit europeu que tracta de preservar aquells hàbitats i espècies més representatius d'Europa, regulat per les directives europees d'Hàbitats i d'Aus. Segons marquen aquestes directives, cada una d'aquestes zones ha de comptar amb un pla de gestió que indiqui les actuacions necessàries per preservar els seus valors. Durant el 2012 s'ha encomanat a l'equip tècnic del Parc la redacció del Pla de gestió del LIC i ZEPA Muntanyes d'Artà, que té un abast molt més gran que el propi Parc natural.

Un altre succés important per al Parc que tengué lloc a finals d'any, va ser el trasllat de l'oficina, que estava al centre d'Artà, a les cases de s'Alqueria Vella de Baix. Això va suposar un canvi dràstic en la dinàmica de treball del personal, així com en alguns dels serveis que s'oferien a la població.

Enguany el nombre d'activitats encaminades a la participació de la societat en el Parc natural han estat 87 en total, nombre similar al 2011. Pel que fa al nombre de participants, ha disminuït de 2.501 persones el 2011 a 2.276 el 2012. Si bé ha augmentat el nombre d'activitats per a escolars (53 respecte a les 47 de 2011), les tasques de voluntariat (8 al 2011 i 11 al 2012) i les activitats d'agenda (23 respecte a les 18 de 2011), el nombre de participants a aquestes ha estat més baix, i a més no hi ha hagut cap itinerari guiat en dissabte dematí per a grups interessats (al 2011 n'hi hagué 12 gràcies a l'Obra Social "la Caixa", que finançà la contractació de 2 treballadors per dur-les a terme).

Aquest 2012 ha continuat sent molt important per a la conservació del Parc la contribució de l'Obra Social "la Caixa" en el finançament de 5 projectes. En l'àrea de conservació, un projecte ha permès el manteniment del paisatge agrícola i natural amb ramaderia autòctona extensiva (ovina i bovina), que alhora ajuda en la prevenció d'incendis. Un altre projecte ha servit per restaurar el sistema hidràulic d'Albarca, d'alt valor etnològic i també com a hàbitat per nombroses espècies. A l'àrea d'agricultura, s'ha desenvolupat un projecte de millora dels cultius d'oliveres, ametlers i garrovers (poda, retirada de vegetació invasiva, etc.), i un altre projecte de creació d'un figueral amb diferents varietats autòctones de figueres. Finalment, el projecte d'embelliment de l'àrea recreativa de s'Alqueria Vella ha contribuït a mantenir i a millorar l'aspecte d'aquesta zona tan visible pels visitants.

En la conservació d'espècies, el més destacat del 2012 ha estat el naixement d'una àguila peixatera als penyals de la Reserva Natural del cap de Ferrutx, després de 10 anys d'absència d'aquesta espècie al Parc. També la milana ha continuat amb avenços positius en la seva recuperació, i s'han reintroduït ferrerets a una zona del Parc que s'ha habilitat a l'efecte. Pel que fa a la flora, destaca la repoblació d'un centenar de boixos, espècie molt escassa a les muntanyes d'Artà, a partir d'estaquetes procedents d'una població de la Reserva del cap de Ferrutx.

Pel que fa al gaudi del Parc per part de la societat, no es disposa d'unes xifres fiables de visitants a causa d'una avaria en els comptadors automàtics, però les estimacions assenyalen un augment de les persones que han visitat el Parc respecte de l'any passat (major nombre de persones ateses a l'oficina i al centre d'informació, i dades dels primers mesos de l'any en els comptadors sísmics). També s'han incrementat els usuaris dels refugis i la zona d'acampada, amb un total de 4.278 persones, 209 més que al 2011.

Sumari

Presentació	2
Sumari	4
1. Autoritat de gestió, Junta rectora i Equip de gestió del Parc	6
Autoritat de gestió	6
Junta Rectora	7
Equip de gestió	10
2. Balanç econòmic 2012	12
Estat de despeses 2012	12
Estat d'ingressos 2012	14
3. Actuacions	15
3.1 Àrea de gestió per a la conservació	15
3.1.1 Programa de recuperació d'hàbitats	15
3.1.2 Programa de prevenció d'incendis i sanitat forestal	16
3.1.3 Programa de conservació de la flora	17
3.1.4 Programa de conservació de la fauna	18
3.1.5 Programa de control d'espècies al·lòctones	21
3.1.6 Programa de recuperació del patrimoni etnològic	22
3.2 Àrea d'agricultura i ramaderia	23
3.2.1 Programa de gestió del ramat oví	23
3.2.2 Programa de manteniment i millora de cultius	24
3.2.3 Programa de recuperació i manteniment dels ambients agraris	25
3.3 Àrea d'ús públic i educació ambiental	26
3.3.1 Programa d'informació i atenció al públic	26
3.3.2 Programa de senyalització i manteniment dels itineraris	28
3.3.3 Programa d'interpretació i educació ambiental	28
3.4 Àrea de gestió dels refugis i de la zona d'acampada	30
3.4.1 Programa de manteniment dels refugis i infraestructures associades	30
3.4.2 Programa de gestió dels serveis dels refugis	31
3.5 Àrea d'investigació i seguiment	32
3.5.1 Programa de seguiment d'hàbitats i espècies	32
3.5.2 Programa de foment de la investigació al Parc	33
3.6 Àrea de participació	34
3.6.1 Programa de comunicació	34
3.6.2 Programa comarca	35
3.6.3 Programa de voluntariat	37
3.7 Àrea de manteniment	39
3.7.1 Programa de manteniment general del Parc	39
3.7.2 Programa de manteniment i neteja dels equipaments del Parc	39
3.7.3 Projecte d'instal·lació de plaques fotovoltaïques al refugi de s'Arenalet	41

3.7.4	Projecte de reparació dels camins del parc	41
3.7.5	Projecte de canvi de coberta de la casa dels amos d'albarca	42
3.8	Àrea de vigilància	42
3.8.1	Programa de vigilància	42
3.9	Àrea d'administració	43
3.9.1	Programa de gestió administrativa	43
3.9.2	Programa de formació i documentació	43
3.9.3	Programa d'equipament	43

1. Autoritat de gestió, Junta rectora i Equip de gestió del Parc

AUTORITAT DE GESTIÓ

President

Gabriel Company Bauzá (Conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori)

Vicepresidenta

Neus Llitas Reche (Directora general de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic)

Representant de la Conselleria de Presidència*

Titular: Catalina Ferrer Bover (Secretària general)

Suplent: M. Antònia Estarellas Torrens (Directora general de Cooperació i Immigració)

Representant de la Conselleria de Medi Ambient*

Titular: José M. Vicente Martorell (Director d'Espais de Natura Balear)

Suplent: Catalina Massutí Jaume (Cap del servei d'Espais Naturals)

Representant del Consell de Mallorca

Titular: Catalina Soler Torres (Consellera executiva de Medi Ambient)

Suplent: Margalida Pocoví Sampol (Directora insular de Medi Ambient)

Representant de l'Ajuntament d'Artà

Guillem Caldentey Crego

Representant de l'Ajuntament de Capdepera

Titular: Albert Lull Ginard (Regidor de Medi Ambient)

Suplent: Rafel Fernández Mallol (Batle)

Representant de l'Ajuntament Son Servera

Titular: Antoni Servera Servera (Regidor de Medi Ambient)

Suplent: Natalia Troya Isern (Regidora)

JUNTA RECTORA

President

Gabriel Company Bauzá (Conseller d'Agricultura, Medi Ambient i Territori)

President delegat

Antonio Picazo Muntaner

Vicepresidenta

Neus Lliteras Reche (Directora general de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic)

Representant de la Conselleria de Medi Ambient*

José M. Vicente Martorell (Director d'Espais de Natura Balear)

Representant de la Conselleria d'Agricultura i Pesca*

Titular: Margaret Mercadal Campos (Directora general de Medi Rural i Marí)

Suplent: Andreu Juan Serra

Representant de la Conselleria de Treball i Formació*

Titular: Juana M. Camps Bosc (Directora general de Treball i Salut Laboral)

Suplent: Pilar del Castillo Porcel

Representant de la Conselleria d'Educació i Cultura*

Titular: Onofre Ferrer Riera (Director general d'Ordenació, Innovació i Formació Professional)

Suplent: Catalina Vidal Llabrés

Representant de la Conselleria de Turisme*

Titular: Jaime Martínez Llabrés (Director general de Turisme)

Suplent: Bernadí Seguí Coll

Representant de la Conselleria d'Hisenda*

Titular: Teresa Palmer Tous (Directora general d'Economia i Estadístiques)

Suplent: Margalida Albertí Garau

Representant del Consell de Mallorca

Titular: Margalida Pocoví Sampol (Directora insular de Medi Ambient)

Suplent: Catalina Soler Torres (Consellera executiva de Medi Ambient)

Representant de l'Administració Central

Titular: Carlos Simarro Vicens

Suplent: Carmen Barceló Ventayol

Representant de l'Ajuntament d'Artà

Guillem Caldentey Crego

Representant de l'Ajuntament de Capdepera

Titular: Albert Llull Ginard (Regidor de Medi Ambient)

Suplent: Rafel Fernández Mallol (Batle)

Representant de l'Ajuntament de Sant Llorenç

Joan J. Planas Pons (Regidor de Medi Ambient)

Representant de l'Ajuntament de Son Servera

Titular: Antoni Servera Servera (Regidor de Medi Ambient)

Suplent: Natalia Troya Isern (Regidora)

Representant de propietaris de finques d'Artà

Sebastià À. Vich Sancho

Representant de propietaris de finques de Son Servera

Sense nomenament

Representant de propietaris de finques de Capdepera

Nicolás Balaguer Siquier

Representant de propietaris de finques majors de 100 hectàrees

Antonio Moll Sureda

Representant del conjunt de propietaris de finques conveniades

Bonaventura Rubí Servera

Representant de la Unió de Cooperatives Agràries

Pep L. Reche García

Representant de la Federació Balear de Caça

Joan Cánovas Servera

Representant de caçadors de les societats federades de caçadors de la comarca

Gonzalo Rodríguez Rosselló

Representant de la Confraria de Pescadors d'Alcúdia

Pedro Antonio Martí Ferrer

Representant de la Confraria de Pescadors de Cala Rajada

Juan Mercant Terrassa

Representant d'associacions de pesca recreativa

Gabriel Ferriol Nadal

Representant de la Federació Balear d'Activitats Subaquàtiques

Bernardino Serra Cifre

Representant de la Universitat de les Illes Balears

Titular: Gabriel Moyà Niell

Suplent: Cels Garcia Garcia

Representant d'associacions de conservació de naturalesa (I)

Antoni Muñoz Navarro

Representant d'associacions de conservació de naturalesa (II)

Titular: Miquel Àngel Dora

Suplent: Lluís Moragues

Representant d'entitats excursionistes de Mallorca

Francesc Colom Canals

Representant dels agents turístics

Bonaventura Rubí Servera

Representant dels sindicats majoritaris (I)

Guillem Morlà Cuesta

Representant dels sindicats majoritaris (II)

Guillem Vadell Adrover

Representant dels sindicats agraris

Titular: Gabriel Company Bauzá

Suplent: Mario García Trujillo

Expert en temes de conservació (I)

Neus Andreu Sunyer

Expert en temes de conservació (II)

Maurici Ruiz Pérez

Expert en temes de conservació (III)

M. Francisca Massanet Sancho

Expert en temes de patrimoni cultural

Sense nomenament

Cap del Departament de Biodiversitat

Verónica Segura Robles

Cap del Servei d'Espais Naturals

Catalina Massutí Jaume

Secretària

Catalina Vallbona Adrover

* S'ha mantingut la denominació de les conselleries que estableix el Decret 127/2001, de 9 de novembre, pel qual es declaren el parc natural de la península de Llevant i les reserves naturals de cap de Ferrutx i cap des Freu.

EQUIP DE GESTIÓ

Director del Parc natural de la península de Llevant

Tomàs Bosch Llull, fins el juny

Catalina Vallbona Adrover, a partir de l'agost

Tècnic superior

Antoni Mira Sánchez

Tècnics d'espais naturals

Álvaro Román Hernández

Josep Rullan Palenzuela

Educadora ambiental

Miquela Soler Adrover

Administratives

Maria Tejada Pons

Margalida Forteza Durán, fins el juliol

Informadores – recepcionistes

Laura Patrícia Bueno Femenias

Antònia Riera Orell, fins el desembre

Brigada de biodiversitat

Miquel Garau Ferrer: a partir del novembre (capatàs)

Miguel Ángel López Sanz

Salvador Martínez i Massanet, fins el juliol

Catalina Ferrer Pons, fins el desembre

Zelador d'espais naturals

Marc Gil Caldentey

Netejadora

Antònia Llabrés Abellón

Encarregats de finques

Gabriel Dalmau Garau

Antoni Pinzo Danús

Encarregats de refugis

Antoni Carrió Mas

Maria Orts Rodríguez

Antònia Pastor Tous

2. Balanç econòmic 2012

ESTAT DE DESPESES 2012

	Pressupost inicial PARC	Pressupost executat PARC	Pressupost inicial La Caixa	Pressupost executat La Caixa
1. Àrea de gestió per a la conservació				
1.1. Programa de recuperació d'hàbitats	2.000,00	253,87		
1.2. Programa de prevenció d'incendis i sanitat forestal	1.000,00	129,80	20.000,00	18.745,20
1.3. Programa de conservació de la flora	1.000,00	11,80		
1.4. Programa de conservació de la fauna	10.000,00	262,43		
1.5. Programa de control d'espècies al·lòctones	1.000,00	135,49		
1.6. Programa de recuperació del patrimoni etnològic	4.000,00	84,65	46.020,00	37.697,65
Subtotal	19.000,00	878,04	66.020,00	56.442,85
2. Àrea d'agricultura i ramaderia				
2.1. Programa de gestió del ramat oví	3.000,00	2.077,73		
2.2. Programa de manteniment i millora de cultius	0,00	247,70	44.000,00	23.410,30
2.3. Programa de recuperació d'ambients agraris	0,00	287,92	20.000,00	11.241,34
Subtotal	3.000,00	2.613,35	64.000,00	34.651,64
3. Àrea d'ús públic i educació ambiental				
3.1. Programa d'informació i atenció al públic	3.000,00	1.301,06		
3.2. Programa de senyalització i manteniment d'itineraris	3.000,00	1.156,94		
3.3. Programa d'interpretació i educació ambiental	8.000,00	2.887,90		
Subtotal	14.000,00	5.345,90		
4. Àrea de gestió dels refugis i de la zona d'acampada				
4.1. Programa de manteniment dels refugis i infraestructures associades	10.000,00	3.698,12		
4.2. Programa de gestió dels serveis dels refugis	20.000,00	18.606,15		
Subtotal	30.000,00	22.304,27		
5. Àrea d'investigació i seguiment				
5.1. Programa de seguiment d'hàbitats i espècies *1	3.000,00	3.365,42		
5.2. Programa de foment de la investigació	0,00	0,00		
Subtotal	3.000,00	3.365,42		
6. Àrea de participació				
6.1. Programa de comunicació	0,00	36,68		
6.2. Programa Comarca	5.000,00	698,66		
6.3. Programa de voluntariat	1.000,00	203,34		
Subtotal	6.000,00	938,68		
7.- Àrea de manteniment				
7.1. Programa de manteniment general del Parc	9.000,00	2.193,78		
7.2. Programa de manteniment dels equipaments del Parc	12.000,00	11.932,31	9.440,00	6.888,91
7.3. Projecte d'instal·lació de plaques fotovoltaiques al refugi de s'Arenalet	20.000,00	0,00		
7.4. Projecte de reparació dels camins del Parc	?	0,00		
7.5. Projecte de canvi de coberta de la casa dels amos d'Albarca	?	0,00		
Subtotal	41.000,00	14.126,09	9.440,00	6.888,91
8. Àrea de vigilància				
8.1. Programa de vigilància	0,00	0,00		
Subtotal	0,00	0,00		
9. Àrea d'administració				
9.1. Programa de gestió administrativa	0,00	146,81		
9.2. Programa de formació i documentació	0,00	0,00		
9.3. Programa d'equipament	22.000,00	21.800,75		
Subtotal	22.000,00	21.947,56		
10. Altres				
10,1 Assegurances		3.005,86		
10,2 Combustible cotxes		11.609,98		
10,3 Taxes i tributs		5.907,83		
10,4 Amortització i interessos préstec Consorci		20.307,34		
10,5 Projectes la Caixa 2011 executats el 2012		0,00		69.705,17
Subtotal		40.831,01		69.705,17
TOTAL	138.000,00	112.350,32	139.460,00	167.688,57

*1 En el programa de seguiment d'hàbitats i espècies s'hi inclouen les despeses ocasionades pel manteniment de la barca Llevantina, destinada al seguiment del Parc des de la mar. Aquesta embarcació a finals d'any va ser destinada al Parc Nacional de Cabrera.

El pressupost inicial previst per al Parc el 2012 era de 277.460 €, dels quals 138.000 € els havia d'aportar Espais de Natura Balear (Govern de les Illes Balears) i 139.460 els finançava l'Obra Social "la Caixa".

Pel que fa al pressupost del Parc que aporta Espais de Natura Balear, durant el primer semestre es va bloquejar la meitat dels 138.000 € inicials, quedant per tant reduït a 69.000 €. Comparat amb el pressupost de 2011 de 178.000 € (sense comptar la part del projecte de reparació de camins, no executat), el pressupost del 2012 s'ha reduït a un 39 %.

Enguany apareixen unes despeses que altres anys no es contemplaven a la memòria, que figuren a l'apartat "Altres". Aquestes despeses no corresponen a una àrea de gestió concreta, sinó que afecten al conjunt, i no estaven previstes al pressupost. Es tracta de les assegurances, combustible dels cotxes, taxes i tributs, i l'amortització i interessos dels préstecs que ENB assumí quan el Consorci Aubarca-Es Verger es va dissoldre.

Si no es tenen en compte aquestes despeses de l'apartat "Altres", s'ha executat un 51,8 % del pressupost, que és aproximadament la totalitat del pressupost que restà després de la reducció del pressupost inicial.

Pel que fa als projectes finançats per l'Obra Social "la Caixa", en el 2012 s'ha executat un 68,1 % del pressupost previst. La resta s'espera que s'executi a principis de 2013. També dels projectes de 2011 quedaren despeses pendents que s'executaren al 2012 (apartat 10.5, de 69.705,17 €).

A part d'aquestes despeses, cal tenir en compte que Espais de Natura Balear ha destinat a aquest Parc natural una important quantitat de doblers que no es reflecteixen en aquest balanç i que corresponen a despeses d'altres partides pressupostàries (personal, vestuari i equips de protecció individual, telefonia mòbil i fixa, etc.)

ESTAT D'INGRESSOS 2012

	Ingressos
2. Àrea d'agricultura i ramaderia	
2.1. Venda de mens, llana i ametles	6.007,19
4. Àrea de gestió dels refugis i de la zona d'acampada	
4.1. Estadades als refugis i zona d'acampada	78.174,44
4.2. Lloguer de tovalloles i llençols	7.203,41
6. Àrea de participació	
6.1. Tallers, visites guiades i visites temàtiques	538,07
6.2. Vendes publicacions	100,00
TOTAL	92.023,11

Arran de la dissolució del Consorci Aubarca – Es Verger, i l'assumpció de les seves funcions per part d'Espais de Natura Balear, al Parc de Llevant es generen uns ingressos corresponents a l'àrea agroramadera (venda de mens, llana i ametles) i a la gestió dels refugis i la zona d'acampada.

Per altra banda, el 17 de maig es va publicar l'Acord del Consell Directiu d'Espais de Natura Balear pel qual s'aproven les tarifes aplicables als serveis i activitats realitzades per Espais de Natura Balear per a l'exercici 2012 (BOIB núm. 70, de 17/05/12, i correcció d'errates al BOIB núm. 71, de 19/05/12). Aquesta taxa es començà a aplicar a partir del mes de juny.

3. Actuacions

3.1 Àrea de gestió per a la conservació

Amb els programes i projectes inclosos en aquesta àrea de gestió es pretén garantir la recuperació i conservació de la biodiversitat i dels processos ecològics.

3.1.1 PROGRAMA DE RECUPERACIÓ D'HÀBITATS

L'objectiu d'aquest programa és afavorir la millora i diversificació d'hàbitats per tal que puguin mantenir i acollir les espècies pròpies del Parc i afavorir un increment de la biodiversitat.

Tot i que estava previst dins aquest programa l'execució de la primera fase del projecte de restauració del sistema dunar de s'Arenale, consistent en la instal·lació d'un cordó dunar per delimitar els passos per als vianants i eliminació d'elements impactants, no s'ha pogut realitzar atès que no es disposa de la llicència municipal pertinent.

Al llarg de l'any s'han realitzat obres per tal de **recuperar i millorar alguns punts d'aigua**. Durant els mesos d'estiu s'han mantingut amb aigua els abeuradors instal·lats per a la fauna i dues piques recuperades en anys anteriors a la capçalera del torrent dels Cocons i al Campament dels Soldats. Finalment s'ha modificat parcialment una de les cisternes existents al camí dels Soldats amb l'objectiu de introduir-hi ferrerets (*Alytes muletensis*).

També s'ha dut a terme el projecte de restauració del sistema hidràulic de les cases d'Albarca que, si bé està inclòs al programa de recuperació del patrimoni etnològic, també té importància quant a

recuperació d'hàbitats aquàtics. Els abeuradors, canaletes, safareigs, etc., que s'han restaurat impliquen una considerable millora en els ambients aquàtics permanents per a amfibis, plantes i invertebrats alt temps que afavoreixen la presència de nombroses espècies que hi cerquen aigua o aliment.

Durant l'any també s'ha treballat en la **recuperació de bardisses** a s'Alqueria Vella i als Horts Vells d'Albarca. Aquestes conformen un hàbitat especialment propici per al refugi i la cria de tot tipus de petits vertebrats, que hi troben unes condicions microambientals idònies a més de l'abundant aliment que els proporcionen els fruits i els invertebrats que hi viuen.

Les feines a s'Alqueria Vella han estat realitzades per l'associació Boscos de Balears i per l'IES de Manacor a través de dues jornades de voluntariat. A la zona dels Horts Vells, les tasques han estat realitzades per una brigada de s'Estel de Llevant que, gràcies a un projecte finançat per l'Obra Social "la Caixa", ha dut a terme tasques de condicionament del Torrent des Matzocs on hi ha realitzat una plantació d'espècies forestals i altres pròpies de les bardisses, així com garrovers.

Pel que fa a les mesures de **protecció de sòls contra l'erosió**, durant l'any 2012 s'ha

treballat en la consolidació de preses de contenció i talussos a voreres de torrents als Horts Vells i s'Alqueria Vella amb la plantació d'espècies arbòries i arbustives.

Dintre d'aquest apartat de recuperació d'hàbitats també es poden incloure totes les actuacions de **millora del paisatge agrari** (tancaments, plantació d'arbres fruiters de secà, pràctiques d'agricultura ecològica, etc.) que contribueixen a la millora de les poblacions de moltes espècies animals, tant d'invertebrats (papallones, dípters, coleòpters, cucs de terra, etc.) com de vertebrats entre els quals destaquen les espècies amenaçades com la milana, que es veu molt beneficiada

del mosaic de garriga, i zones agrícoles en àrees obertes.

Actuació de consolidació per frenar l'erosió.

3.1.2 PROGRAMA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS I SANITAT FORESTAL

El primer objectiu d'aquest programa és reduir el risc d'incendis forestals mitjançant la **silvicultura preventiva** (gestió de la vegetació amb ramat, aclarides i podes forestals) a la qual la brigada del parc ha dedicat el 16,85 % del total de jornals realitzats.

Durant l'any 2012 el Servei de Gestió Forestal de la Conselleria ha continuat amb el contracte (finançat per "la Caixa") de manteniment de les faixes antiincendis del Parc mitjançant un ramat d'èquids (ases i cavalls). Aquestes àrees de baixa densitat i tallafocs, incloses en el Pla comarcal de defensa contra incendis de la comarca de Llevant Nord, sumen una superfície aproximada de 60 hectàrees.

Per altra banda, durant l'hivern i la primavera s'ha mantingut un ramat d'unes 40 vaques de raça mallorquina procedents del Parc natural de s'Albufera en el tancat del puig des Corb i el nou tancat de sa Talaia Freda. Les vaques pasturen àmplies

zones de muntanya, contribuint a reduir la biomassa d'espècies piròfites com el càrritx (*Ampelodesmos mauritanica*). Amb aquesta actuació es contribueix a reduir la combustibilitat i es dificulta la propagació del foc en cas d'incendi.

Emmarcat dins aquest programa, s'ha executat una part del projecte "Manteniment del paisatge agrícola i natural del Parc amb ramaderia autòctona extensiva. Importància en la prevenció d'incendis", finançat per l'Obra Social "la Caixa". Amb aquest projecte s'han pogut fer treballs de manteniment de tancats, s'han comprat i col·locat nous dipòsits d'aigua per a l'abeurament de les vaques, i s'ha adquirit aigua i aliment suplementari pel ramat.

Finalment, la brigada del Parc ha realitzat podes i aclarides en algunes repoblacions de pins del Parc, per tal de mantenir les zones arbrades amb unes taxes de combustibilitat baixes i trencar la

continuitat vertical i horitzontal en els sistemes forestals per evitar la propagació dels incendis.

Pel que fa a la sanitat forestal, l'objectiu és reduir l'impacte de les espècies que es comporten com a plagues, mantenint-les dins uns límits tolerables pel sistema forestal a través de la utilització de mètodes selectius amb la menor interferència possible per a altres espècies i amb el mínim impacte ambiental.

En aquest sentit, la principal plaga forestal en el Parc és la processonària del pi (*Thaumetopoea pityocampa*). Un any més a l'estiu s'han col·locat trapes amb feromona. Durant els mesos de desembre i gener es retiraren i cremaren nombroses bosses d'erugues sobretot dels pins ubicats en els indrets amb major afluència de visitants (itineraris, zona d'acampada, campament dels Soldats, voltants dels refugis).

1 Ramat d'ases en una faixa antiincendis.

2 Vaques en una zona de pastura per disminuir la densitat d'espècies vegetals piròfites.

3.1.3 PROGRAMA DE CONSERVACIÓ DE LA FLORA

Entre els objectius d'aquest programa s'hi troben afavorir la restauració de la coberta vegetal arbòria del Parc, recuperar i garantir la conservació d'espècies vegetals amenaçades i produir planta autòctona a partir de llavors procedents del propi Parc en col·laboració amb el viver de Menut.

També s'hi inclou el projecte de recuperació del boix (*Buxus balearica*), una espècie catalogada que és molt escassa a les Illes Balears i present en alguns punts de les muntanyes d'Artà. L'any 2011 es varen produir un centenar d'exemplars de boix al viver de Menut, a partir

d'estaquetes procedents d'una població ubicada a la Reserva natural de cap de Ferrutx. Durant el desembre es varen sembrar 60 exemplars amb la intenció de crear noves poblacions d'aquesta espècie i ampliar la seva àrea de distribució.

Amb l'objectiu de **diversificar les masses forestals** presents al Parc s'han plantat espècies arbòries i arbustives mediterrànies com alzina, arbocera, murta o pins pinyoners a les parcel·les del camí dels Soldats, s'Alqueria Vella i els Horts Vells. En total s'han sembrat 252 plàntules d'aquestes espècies. A més a més, durant

l'estiu es varen regar les repoblacions forestals més recents.

Finalment s'han retirat els protectors d'algunes repoblacions realitzades en anys anteriors.

La brigada del parc ha dedicat el 9,93 % dels jornals en l'execució d'aquestes tasques.

Al llarg de l'any l'Ibanat, en el marc del projecte plurianual de reforestació finançat per TUI, ha finalitzat les tasques d'instal·lació del tancament, la plantació i la senyalització del rodal I (47,9 ha/ 25.858 ? arbres plantats) al pla de ses Bitles. De cara al 2013 s'iniciarà la repoblació d'una segona zona (previsiblement el puig des Corb). D'aquesta manera s'executaria el projecte en la seva totalitat amb 57.000 plantes.

Segona zona per a la repoblació finançada per TUI.

Pel que fa a la producció de planta autòctona, cal assenyalar que es va encarregar al viver de Menut la creació de planter d'algunes espècies d'interès per tal de poder realitzar futures plantacions a l'entorn de les cases de s'Alqueria Vella de Baix i altres zones. Amb aquesta acció, les cases podran complementar la seva funció com a centre d'informació amb la presència propera de les espècies vegetals de major interès de l'espai natural.

3.1.4 PROGRAMA DE CONSERVACIÓ DE LA FAUNA

L'objectiu d'aquest programa és el de conservar, mantenir i incrementar el nombre d'espècies animals que destaquen pel seu grau d'amenaça o singularitat, especialment les endèmiques i les de distribució reduïda, afavorint les seves poblacions i els hàbitats que ocupen.

Recuperació d'aus carronyaires

Un dels objectius prioritaris del Parc en relació a la recuperació de fauna és el d'afavorir la constitució de nuclis poblacionals estables de milana (*Milvus milvus*) i moixeta voltonera (*Neophron percnopterus*) a les muntanyes de Llevant, dues espècies d'aus carronyaires amenaçades.

Al llarg de 2012 s'ha seguit amb l'aport periòdic de carn a les dues menjadores per a carronyaires ubicades al Parc. Durant l'època de cria dels rapinyaires aquestes aportacions s'han realitzat amb una major freqüència.

Així mateix, durant tot l'any s'han seguit registrant les dades aportades per les càmeres fotogràfiques instal·lades a les menjadores, que permeten fer un seguiment de les espècies que utilitzen les menjadores, tant les rapinyaires com altres animals que s'alimenten de carronya com la gavina, el corb, la geneta, el mart, etc.

Enguany s'ha constatat la presència de la parella de moixeta voltonera que habita les

muntanyes del Parc (l'única que cria a Mallorca), encara que no s'ha pogut confirmar que surés cap poll.

Reintroducció de la milana

Des de la seva declaració al 2001, el Parc ha fet un esforç considerable en el projecte de reintroducció de la milana, espècie catalogada com *en perill d'extinció* i que va desaparèixer com a nidificant de les muntanyes d'Artà els anys 80. Entre 2002 i 2011 s'han alliberat al Parc 64 individus joves aplicant la tècnica de *hacking* amb la finalitat d'establir un nucli reproductor estable a la zona, objectiu del **pla de recuperació de la milana**, aprovat pel conseller de Medi Ambient l'any 2008. La finalitat d'aquesta actuació és que les aus alliberades tornin a aquesta àrea quan siguin adultes.

L'any 2012 és el primer en que no s'alliberen exemplars, a més a més no s'ha pogut fer un seguiment de l'espècie a Mallorca. Aquesta mancança fa que els importants esforços realitzats durant tants d'anys es puguin veure perjudicats, doncs el seguiment d'exemplars marcats amb emissor és una ajuda essencial a l'hora de conèixer el seu comportament i també localitzar les milanes ferides o mortes pel verí, la principal causa de mortalitat.

El mes de maig naixeren 2 polls. És el quart any consecutiu que la milana cria al Parc natural d'ençà que s'inicià el projecte. Aquesta parella ha surat un total de 9 polls volanders. Tots ells han estat identificats amb marques alars i emissors per poder fer el seguiment de la seva evolució.

Des del mes d'agost un grup d'unes 30 milanes es concentra en un dormidor comunal al Parc, fet que incrementa notablement la probabilitat de més nidificacions en el 2013 al Parc.

El novembre de 2012 s'instal·laren 2 nius artificials per milana. En total s'han instal·lat des de l'any 2006 una dotzena de nius d'aquest tipus. Aquesta actuació ha representat una important ajuda per a l'espècie a l'hora de seleccionar territori de cria, atès que la parella que cria al Parc des de l'any 2009 ho fa a un d'aquests nius.

Recuperació de l'àguila peixatera

Després de 10 anys, l'àguila peixatera, una de les aus més emblemàtiques i amenaçades de les Illes Balears, ha tornat a criar al Parc natural. Es tenia coneixement de dos nius ocupats històricament a la costa d'Artà, i des de la declaració del Parc s'ha treballat per recuperar l'espècie com a reproductora. Entre les tasques realitzades, destaquen la vigilància i registre d'observacions, la instal·lació d'una rèplica de l'espècie prop d'un dels nius i les milleres estructurals d'un antic niu.

A la primavera es va poder observar com una parella va triar el niu condicionat per criar-hi. La parella va tenir un poll, el qual es va poder observar volant en diverses ocasions durant l'estiu.

La protecció de l'hàbitat de reproducció mitjançant la figura legal de reserva natural i la protecció de l'àrea marina com a reserva, han estat claus en el retorn d'aquesta espectacular au als penya-segats de la costa d'Artà, un dels territoris més ben conservats de l'illa. El reduït nombre d'exemplars a les Illes Balears fa que la recolonització de territoris abandonats sigui especialment difícil. Per aquest motiu, es considera un gran èxit en l'àmbit de la conservació el fet que una parella hagi triat els penyals del Parc de Llevant per criar-hi.

La presència de la milana, la moixeta i l'àguila peixatera com a espècies

reproductores incrementa el valor ecològic i científic del Parc natural contribuint decisivament en la conservació de la biodiversitat, principal objectiu d'un espai natural protegit. Per altra banda la presència cada vegada més important d'aquestes aus farà més atractiva la visita per als amants de la naturalesa i especialment per al turistes ornitològics o "birdwatchers", un col·lectiu que en el darrer any ha incrementat les seves visites al Parc.

Recuperació de la tortuga mediterrània

El Parc natural és un espai idoni per a l'alliberament de la tortuga de terra (*Testudo hermanni*), tant pels seus ambients de garriga, com per la presència d'abeuradors naturals i artificials i per l'absència de trànsit motoritzat.

En els mesos de maig, juny i octubre es varen alliberar a l'entorn de Can Ros un total de 73 exemplars marcats procedents del centre de recuperació de fauna salvatge (COFIB). Aquests alliberaments foren aprofitats per organitzar activitats educatives i donar a conèixer al públic la tasca de recuperació i seguiment d'aquesta espècie que es realitza al Parc natural.

Cal dir que el seguiment de la població d'aquesta espècie consisteix en la recollida i processament de les dades obtingudes a través de les observacions realitzades pels visitants i personal del Parc. També s'han recollit exemplars que alguns ciutadans han portat a l'oficina del Parc. Aquestes tortugues s'han enviat al COFIB.

Les actuacions de conservació de l'espècie són el manteniment d'abeuradors amb aigua durant tot l'estiu instal·lats estratègicament i la conservació d'ambients oberts sense llaurar, òptims com a hàbitat per a les tortugues.

Tasques de conservació d'amfibis

Des de fa més de dues dècades el grup dels amfibis està patint un declivi dramàtic a nivell mundial. Els amfibis tenen la pell nua i són extraordinàriament sensibles als químics. Aquest procés de declivi global està essent investigat a tot el planeta per experts que estudien els diferents factors que poden provocar-lo.

El grup dels amfibis es considera un indicador de la situació dels ecosistemes i dels canvis que els poden afectar ja sigui a nivell local com a nivell global (canvi climàtic).

Recuperació de la població de calàpet

El calàpet (*Bufo balearica*) és un amfibi terrestre que sòl criar a basses i dipòsits d'aigua antròpics, es troba estès pràcticament per tot el territori Balear i extingit a les Pitiüses. A les muntanyes d'Artà així com a la resta de Mallorca actualment mostra una clara regressió a causa de la pèrdua de llocs de reproducció deguda a l'abandonament de les pràctiques agrícoles i ramaderes tradicionals.

Durant l'any s'ha realitzat un seguiment de la major part dels punts d'aigua del Parc per confirmar la presència i la seva reproducció. Segons les observacions realitzades, la zona on es manté una població reproductora permanent correspon amb la conca del torrent de Galleric amb dos punts de reproducció que corresponen a un cocó de roca i la bassa de la Vaca, on les condicions són més variables ja que la duració de l'aigua i per tant les possibilitats de completar el cicle depenen de les pluges. L'any 2012 les pluges al Parc varen ser escasses i els cabots d'aquesta bassa no arribaren a fer la metamorfosi.

En altres punts on s'havia observat reproducció altres anys, l'any 2012 no es va detectar.

Reintroducció del ferreret

El ferreret (*Alytes muletensis*) és un amfibi endèmic de Mallorca, en perill d'extinció, que ha vist reduïda la seva àrea de distribució a uns pocs torrents de la Serra de Tramuntana.

Un dels objectius del Pla de Recuperació del ferreret és la recuperació de noves localitats per a l'espècie, com passava abans de l'arribada dels depredadors

introduïts per l'home a Balears era present en gran part de Mallorca i Menorca. En aquest sentit, es va estudiar la possibilitat de reintroduir el ferreret al Parc natural, i es va considerar viable.

És per aquest motiu que en col·laboració amb el Servei de Protecció d'Espècies, s'ha condicionat un punt d'aigua existent al parc com a hàbitat per a l'espècie, i el passat mes d'octubre s'hi varen amollar 75 larves que representen la primera fase en la reintroducció d'aquesta nova espècie per al Parc natural.

1 Cabots de calàpet

2 Àguila peixatera al niu

3.1.5 PROGRAMA DE CONTROL D'ESPÈCIES AL·LÒCTONES

El principal problema del Parc quant a espècies al·lòctones és l'elevada presència de la cabra assilvestrada (*Capra hircus*). Per tant, l'objectiu passa per disminuir-ne la densitat fins a nivells compatibles amb la regeneració forestal i la conservació de la biodiversitat, doncs l'elevada densitat de cabres suposa una greu amenaça per a la vegetació i la conservació de nombroses espècies de plantes endèmiques i de distribució reduïda.

Durant el 2012 agents de medi ambient de la Conselleria han fet varies batudes que han suposat l'eliminació de 39 exemplars, i falten les dades dels exemplars abatuts per treballadors de l'Ibanat. De totes formes, sembla que les xifres totals seran inferiors a les de 2011 (283 cabres), a causa de l'elevada despesa de la municipió.

Des de que es va iniciar el control de cabres a l'any 2001 s'han eliminat un total de 3.138 exemplars, amb un promig anual de 241 cabres abatudes. Els resultats d'aquesta

actuació ja són apreciables sobre la vegetació, doncs s'observen menys arbres menjats i una major presència de pins joves. Això no obstant, cada any se sol·licita la intensificació del control perquè encara és necessari incrementar les xifres fins a les 400 cabres per any per mantenir controlada la població del Parc fins a densitats tolerables de 0,1-0,2 individus per ha.

La gavina (*Larus michahellis*) també és una espècie molt abundant a Balears que s'ha vist beneficiada per l'activitat humana, principalment la creació d'abocadors. La gavina pot perjudicar a diverses espècies amenaçades amb els seus comportaments cleptoparasitaris, com passa amb l'àguila peixatera, o desplaçant les poblacions de gavina roja (*Larus audouinii*) de les seves àrees de cria. Al Parc s'hi concentren grups nombrosos atrets per la carn de les menjadores per carronyaires i per l'oliva. En el cas de les menjadores, representa una competència per a la milana i és necessari disminuir la seva presència per evitar aquesta competència. L'any 2012 personal del COFIB va eliminar 5 gavines de la menjadora amb escopeta.

3.1.6 PROGRAMA DE RECUPERACIÓ DEL PATRIMONI ETNOLÒGIC

L'objectiu del programa és recuperar els elements de valor etnològic existents al Parc.

La principal actuació de 2012 ha estat l'execució del projecte de restauració del sistema hidràulic d'Albarca, que ha finançat l'Obra Social "la Caixa". La possessió d'Albarca compta amb nombrosos elements etnològics vinculats a la gestió de l'aigua (abeuradors, canaletes, rentadors, safareigs, etc.) els quals s'havien anat degradant amb el temps. Per a recuperar aquests elements patrimonials s'han instal·lat conductes, reguladors i boies per a la distribució de l'aigua des del safareig fins a les diferents piques i abeuradors, s'han reparat les piques i abeuradors per a l'ús del ramat i de la fauna silvestre, que també tendran un ús interpretatiu. Aquestes tasques les ha realitzat una

brigada de persones en risc d'exclusió social.

Cal ressaltar que a través dels projectes de manteniment de les condicions agrícoles del Parc s'ha aprofitat per restaurar o frenar el deteriorament dels següents elements patrimonials:

- Parets seques i marjades de Can Totdèu, s'Alqueria Vella i Can Ros.
- Sínia de Can Ros.
- Cases de Can Ros.
- Aqüeducte del sistema hidràulic de Son Morei.
- Alguns trams dels talussos de pedra del camí dels Presos

Finalment cal destacar que el dipòsit d'aigua antiincendis que hi havia dins del Campament des Soldats s'ha traslladat a un altre indret amb un doble objectiu: evitar

l'impacte d'aquest element dins el recinte històric i augmentar les seves prestacions en cas d'incendi, doncs la nova ubicació

permetrà l'accés tant dels helicòpters com dels camions.

1 Restauració del sistema hidràulic d'Albarca

2 Retirada del dipòsit d'aigua antiincendis de l'interior del campament dels Soldats

3.2 Àrea d'agricultura i ramaderia

Aquesta àrea de gestió engloba totes aquelles actuacions encaminades a mantenir l'aprofitament agrícola i ramader tradicional. La dissolució del Consorci d'Aubarca-Es Verger, ha suposat una modificació en la gestió agroramadera de les finques, canvis que s'han vist reflectits en la incorporació d'aquestes tasques a la gestió diària del Parc natural, i que suposa la creació d'una nova àrea que es desglossa en tres programes.

3.2.1 PROGRAMA DE GESTIÓ DEL RAMAT OVÍ

Les finques públiques del Parc natural estan inscrites al registre d'explotacions amb el nom d'Aubarca 006-IB-0000065.

El Parc disposa d'un ramat format per unes 191 ovelles de la raça autòctona mallorquina blanca. Els animals estan repartits en dues guardes, la d'Albarca i la de s'Alqueria/es Verger. El sistema de producció és extensiu, el que significa que les ovelles estan a lloure gairebé durant tot l'any pasturant la vegetació natural de l'espai.

La presència del ramat al Parc natural compleix amb els següents objectius:

- Conservar el mosaic de paisatges de l'espai, afavorint la biodiversitat del Parc natural.
- Afavorir el manteniment del patrimoni immemorial que suposa la conservació dels usos i costums propis de l'activitat agrícola i ramadera, així com la conservació dels elements etnològics associats a aquestes activitats.
- Contribuir a la reducció de la càrrega de vegetació natural (material combustible) del Parc.

És important ressaltar que l'explotació també està inscrita al Consell Balear de Producció Agrícola Ecològica (CBPAE), el que condiciona totes les actuacions

projecte finançat per l'Obra Social "la Caixa".

- El manteniment dels tancaments del Parc, juntament amb les feines de conservació de les dependències associades al ramat (sestadors, corrals, abeuradors) han requerit com cada any una inversió important. Una de les actuacions més destacades ha estat la reforma d'uns 170 m de tancament sobre la paret que fa partió entre na Carriona (Albarca) i la finca veïna de sa Vinyassa. La reforma s'ha realitzat gràcies al conveni amb l'Obra Social "la Caixa". Aquesta millora suposa aturar l'entrada per un dels principals accessos de cabres al Parc.

- Durant l'any 2012 s'han venut 153 mens.
- S'ha realitzat el manteniment del ramat amb un control sanitari adequat, com també altres actuacions necessàries per al correcte estat de les ovelles (tondre, esmorcar, vacunar, etc.).

3.2.2 PROGRAMA DE MANTENIMENT I MILLORA DE CULTIUS

que conformen el paisatge agrícola mediterrani. En el cas del Parc natural

aquest arbres per ordre d'abundància són l'olivera, l'ametler, el garrover i la figuera.

Cal recordar que a les marjades des Verger, una de les zones del Parc amb major disponibilitat d'aigua, hi ha uns 60 arbres fruiters de reguiu. Bàsicament es tracta de pomeres, pruneres i pereres que també requereixen de diferents actuacions de manteniment.

Durant l'any 2012 s'han desenvolupat les següents tasques:

- Treballs de poda, especialment d'ametlers i oliveres. Enguany la major part d'aquesta tasca s'ha executat gràcies a un projecte finançat per l'Obra Social "la Caixa", "Treballs agrícoles de millora dels cultius mediterranis del Parc". Aquests treballs han permès esmotxar i exsecallar una quantitat molt important d'oliveres i ametlers de la zona de s'Alqueria Vella, Can Ros i Can Totdèu.
- Com a conseqüència de les tasques de poda, s'ha generat una gran quantitat

de restes vegetals. La major part s'ha reutilitzat com a aliment del ramat, o bé com a llenya pels refugis i fins i tot com a barres per fer tancaments. Finalment, les restes no aprofitables s'han eliminat mitjançant dos sistemes depenent de l'època de l'any i les circumstàncies meteorològiques: la crema o la trituració.

- Quant a la recollida d'ametles, enguany se n'han collit 486 kg.
- Treballs d'eliminació i retirada de vegetació natural (càrritx, garballons, argelaga, mates, etc.) per conservar el caràcter agrícola de les parcel·les. La major part d'aquesta acció s'ha realitzat als sementers de Can Totdèu i Can Ros.
- Durant els mesos d'estiu s'han regat de forma periòdica les repoblacions de garrovers, figueres i arbres fruiters des Verger realitzades en els darrers anys, per tal d'assegurar la supervivència dels arbres.

3.2.3 PROGRAMA DE RECUPERACIÓ I MANTENIMENT DELS AMBIENTS AGRARIS

S'inclouen totes les actuacions encaminades a conservar, potenciar i recuperar els diferents ambients agraris tradicionals de les finques sobretot en aquells indrets on s'han perdut o es troben en regressió.

Entre les tasques de recuperació es poden incloure les feines relacionades amb el manteniment dels elements etnològics lligats al medi agrícola, com les parets seques, les marjades, les sínies, les barraques de roter, etc.

Les principals actuacions desenvolupades han estat les següents:

- Eliminació de la vegetació intrusiva de parets seques i marjades de Can Totdèu, que ja cobria totalment l'estructura de pedra i l'esbaldregava. Les actuacions han consistit a eliminar els arbusts (mates, argelagues i batzers) incrustats dins les parets i aixecar tots aquells esbaldrecs que s'han observat gràcies a la neteja. Aquestes tasques s'han dut a terme gràcies a un projecte finançat per l'Obra Social "la Caixa".

- Recuperació d'un figueral de la zona de s'Alqueria Vella de Baix, amb varietats autòctones de la zona de Llevant de Mallorca. Amb aquesta actuació s'han sembrat 61 figueres de 13 varietats diferents i en risc de desaparició, el que contribuirà a mantenir aquest patrimoni genètic. La situació del figueral, pràcticament adjacent al Centre d'Informació, permetrà fer-ne un ús educatiu. Cal dir que el planter ha estat donat pel Centre d'Experimentació des Son Mut Nou de Llucmajor.
- Llaurar una sèrie de sementers amb una superfície total d'unes 8 hectàrees per evitar la intrusió de la garriga en ells i així mantenir-hi el potencial agrícola.

Abans i després a Can Totdèu.

3.3 Àrea d'ús públic i educació ambiental

Aquesta àrea de gestió agrupa totes aquelles actuacions encaminades a garantir un ús públic de qualitat compatible amb la conservació dels valors del Parc natural, i fomentar el coneixement del Parc natural i de la gestió que s'hi realitza.

3.3.1 PROGRAMA D'INFORMACIÓ I ATENCIÓ AL PÚBLIC

Els principals objectius d'aquest programa són:

- Donar a conèixer als visitants les possibilitats d'ús públic del Parc natural, així com informar sobre els valors naturals i culturals i la normativa que cal complir.
- Millorar el coneixement sobre el perfil dels visitants del Parc per tal d'ajustar els serveis oferts a les necessitats dels usuaris.

L'oficina que tenia Espais de Natura Balear al centre d'Artà (carrer de l'Estel, núm. 2) es va obrir tots els dies laborals entre les 8 h i les 15 h, fins el 21 de desembre que l'oficina es va traslladar a les cases de s'Alqueria Vella de Baix. Fins llavors, s'hi varen atendre un total de 914 persones, la qual cosa representa un increment del 2% respecte de 2011 i del 8% respecte del total de persones ateses l'any 2010 pel personal de l'oficina. Els serveis que se'ls ha donat, que en total sumen 923, es detallen en la taula següent:

MOTIU I/O SERVEI OFERT	Número persones
Tramitació de llicències de pesca i autoritzacions de la Reserva marina de Llevant (part autonòmica)	320
Informació i registre de sol·licituds relatives a la Reserva marina de Llevant (part estatal)	39
Tramitació de llicències de caça i permisos per caçar amb filats	222
Informacions sobre el Parc natural: rutes, refugis, normes...	240
Col·laboracions amb altres organismes i entitats	51
Consultes sobre activitats educatives i voluntariat	24
Informació sobre actuacions a propietats privades (cremes controlades, processonària, neteja de torrents, etc.)	21
Altres (amb registre oficial de la CAIB)	6

Des del trasllat de l'oficina, les tramitacions de llicències de caça i pesca es deixaren de fer, per resultar inoperatiu tant pels interessats com pel personal del Parc. El registre oficial de la CAIB també deixà d'estar disponible per falta de comunicació en xarxa amb la CAIB.

Per tal d'arribar a una major quantitat de gent i mantenir-la informada, s'ha estat actualitzant de forma periòdica el bloc del Parc natural (<http://www.parcnaturaldellevant.blogspot.com>), on es pot trobar informació general del Parc, els itineraris, les activitats d'agenda, l'oferta educativa escolar, activitats de voluntariat, etc. El total de visites al bloc durant el 2012 ha estat de 14.819.

El Parc natural ha continuat amb el servei d'informació a les cases de s'Alqueria Vella, futur centre d'interpretació del Parc, ubicades a l'entrada principal, al costat de l'aparcament. L'horari d'atenció fou entre les 9 i les 14 h, sempre que les condicions meteorològiques i de disponibilitat de personal ho permeteren.

El nombre de visitants atesos al centre d'informació el 2012 ha estat de 8.252, xifra

que representa un augment del 14,5% respecte de 2011 (7.207 persones). Del total de persones ateses, el 40,7% eren residents a les Illes Balears (3.358), el 40,15% eren turistes nacionals o estrangers (3.313) i del 19,15% restant no tenim la informació.

La metodologia de recollida de dades que realitza diàriament el personal del Parc consisteix en emplenar uns fulls on s'anoten dades com nacionalitat, hora d'entrada a l'espai, tipologia dels grups, etc. Amb les dades es fan resums setmanals i mensuals.

Per complementar les dades recollides pel personal, el Parc disposa de dos comptadors sísmics automàtics ubicats als portells dels dos camins principals d'accés a l'interior de l'espai natural protegit: el camí dels Presos i des Verger. Els aparells tenen uns dispositius que detecten i compten les persones cada cop que els trepitgen. Pel que fa a 2012, l'estimació de persones que han passat per aquests dos accessos fins el juliol fou de 12.218. A partir del juliol, degut al mal funcionament dels aparells, les dades obtingudes deixen de ser fiables, fins que a l'octubre es van haver d'enviar al fabricant perquè els reparàs. És per aquest motiu que no es disposa de dades comparatives amb els anys anteriors.

És important destacar que amb els sistemes i mecanismes descrits no es poden comptar tots els visitants del Parc, perquè part dels usuaris entren a l'espai natural protegit per altres camins (el de la costa o el de l'ermita de Betlem) on és gairebé impossible realitzar-ne el recompte.

Com cada any, comptam com a visitants del Parc a tots els usuaris dels 3 refugis i la zona d'acampada, que conformen un important percentatge del total de

visitants del Parc natural, ja que aquest és de cada cop més una de les zones més reconegudes de Mallorca per a la pràctica de l'excursionisme. Un total de 4.278 persones pernoctaren en aquests

equipaments entre l'1 de febrer i el 16 de desembre de 2012 (2.140 a s'Arenalet, 519 a la casa dels Oguers, 615 al refugi de s'Alzina i 1.004 a la zona d'acampada).

1 Centre d'informació de s'Alqueria Vella
2 Visitants del Parc.

3.3.2 PROGRAMA DE SENYALITZACIÓ I MANTENIMENT DELS ITINERARIS

L'objectiu principal és garantir que hi hagi la informació orientativa necessària per poder arribar al Parc, i que la xarxa d'itineraris del Parc, així com la seva senyalètica, estiguin en bon estat per als excursionistes.

Durant l'any la brigada del Parc ha duit a terme les tasques de manteniment necessàries dels itineraris existents.

A més, al març es va finalitzar el projecte d'implantació d'audioguies als itineraris del Parc, que van ser penjades a la pàgina web en català, castellà, anglès i alemany, i es va afegir la senyalització corresponent a cada itinerari.

3.3.3 PROGRAMA D'INTERPRETACIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

L'objectiu d'aquest programa és donar a conèixer a la població (escolar i adulta) el Parc natural, els seus valors patrimonials i fomentar els usos i actituds respectuosos amb el medi ambient.

L'educació ambiental formal, dirigida a les escoles, pretén que a més d'adoptar

actituds respectuoses i assimilar coneixements sobre el medi natural, els alumnes coneguin el Parc natural de Llevant i l'apreciïn com a part del seu propi patrimoni, per la qual cosa el Parc fa un esforç per arribar sobretot a la població escolar de la comarca de Llevant.

Els centres docents artanencs han rebut per tercer any consecutiu l'oferta didàctica "El nostre Parc", que complementa les visites al Parc amb tallers i activitats realitzades a les escoles. A més, el 2012 un centre de Capdepera s'ha afegit a aquest programa.

El primer semestre de 2012, els centres docents sobretot de la comarca, han pogut gaudir del cofinançament del transport al Parc, per tal de reduir el cost de la visita que suposa fer el desplaçament obligatòriament amb microbusos.

El nombre d'alumnes que han gaudit d'aquest servei ha estat de 374, pertanyents a 8 centres escolars: tres d'Artà, un de Son Servera, un de Capdepera, un de Manacor, un de Palma i un d'Inca. En el curs 2012-2013 aquest cofinançament no s'ha pogut mantenir.

Els itineraris guiats que es fan amb grups escolars són principalment tres:

- Excursió de s'Alqueria Vella al puig des Porrassar, "Si parlàs en Porrassar!".
- Itinerari circular que uneix les cases de s'Alqueria Vella, el Campament dels Soldats i les cases des Verger, "Entre dues valls".

- Visita pels voltants de s'Alqueria Vella (cases, tafona i rodalies), "Pedra sobre pedra".

Les activitats d'educació ambiental escolar organitzades pel Parc natural el 2012 es poden resumir en el quadre següent.

Activitat	Nombre d'activitats	Nombre d'alumnes
Itinerari guiat	13	415
Activitat a l'escola (Programa El nostre Parc)	28	601
Activitat al Parc (Programa El nostre Parc)	12	269
TOTAL	53	1.285

El nombre d'activitats (53) és sensiblement superior a les de l'any passat (47), però el nombre d'alumnes és un poc inferior (1.329 el 2011 front als 1.285 del 2012). Això apunta a grups més reduïts. Per altra banda, durant tot l'any el Parc ha disposat d'una sola educadora, quan en anys anteriors eren dues. Això no obstant, el programa "El nostre Parc", enfocat als centres escolars de la comarca, en el qual es complementen els tallers a les aules amb visites al camp, ha continuat funcionat amb bons resultats.

Grup d'escolars durant les activitats del Programa El nostre Parc

3.4 Àrea de gestió dels refugis i de la zona d'acampada

Aquesta àrea inclou les tasques necessàries per al manteniment de la zona d'acampada i dels refugis del parc (s'Arenalet, els Oguers i s'Alzina) i per a continuar oferint els mateixos serveis oferts fins ara (lloguer de llençols i tovalloles, transport de menjar i tendes d'acampada, subministrament de llenya, etc).

3.4.1 PROGRAMA DE MANTENIMENT DELS REFUGIS I INFRAESTRUCTURES ASSOCIADES

L'objectiu d'aquest programa és mantenir en bon estat de conservació els edificis que s'ofereixen com a refugis, així com les instal·lacions associades a aquests (plaques solars, dipòsits d'aigua, fosses sèptiques, etc.) i la zona d'acampada.

Els encarregats dels refugis són 3 durant tot l'any, i durant l'estiu, atès l'augment de treball que suposa l'obertura diària i la gran quantitat de gent que els lloga, l'equip s'ha reforçat amb un encarregat més i la netejadora. Aquests s'encarreguen del manteniment de les infraestructures dels refugis i de la zona d'acampada.

Durant el mes de gener, en què els refugis estan tancats al públic, es fan les reformes necessàries.

El 2012 s'han efectuat les actuacions de manteniment següents:

- Tractament de les bigues interiors del refugi de s'Arenalet.
- Pintura selectiva de parets als tres refugis.
- Pintura i tractament de manteniment a les persianes de la casa de s'Alzina.
- Tractament amb oli de les portes exteriors dels refugis per a millorar-ne l'estat de conservació.

- Revisió i substitució de gomes de la instal·lació de butà dels tres refugis.
- Substitució de dues persianes malmeses al refugi de s'Alzina.
- Instal·lació de comptadors d'aigua als aljubs dels Oguers i Penya Roja per controlar el consum d'aigua.
- Substitució d'una gelera al refugi de s'Arenalet.
- Substitució de matalassos en mal estat i de dos somiers.
- Adquisició de 2 bressols per a infants.
- Substitució d'un vidre romput al refugi de la casa dels Oguers.
- Instal·lació d'una planxa torradora (gas butà) a la zona d'acampada.

Un fet destacat relacionat amb les infraestructures dels refugis fou la manca d'aigua als aljubs dels Oguers i de s'Arenalet durant l'estiu, causada per l'escassetat de pluges i per les pèrdues que tenen aquests dipòsits. Això va fer que s'hagués de transportar aigua des de l'aljub d'Albarca cap al de s'Arenalet i que durant la meitat de juliol i tot l'agost s'hagués de tancar el refugi dels Oguers (que és menys accessible per transportar-hi aigua).

A més, va tenir lloc un brot de gastroenteritis aguda el passat agost, que afectà un grup d'usuaris del refugi de

s'Arenalet. L'informe de la Conselleria de Salut no conclou quina fou la via de transmissió, si bé la principal sospita fou l'aigua. Arran d'això es van realitzar dues analítiques de les fonts i aljubs que abasteixen els tres refugis. Els resultats assenyalen que l'aigua no és apta per al consum i que no es pot utilitzar en la higiene personal o per cuinar.

Des de llavors es va començar a posar lleixiu al dipòsit de s'Arenalet de forma periòdica per aconseguir una major desinfecció i seguretat, a més d'indicar clarament a les aixetes que l'aigua no és potable. Resta pendent reformar els aljubs i col·locar d'un sistema de desinfecció més segur per evitar problemes similars en el futur.

Refugis de s'Alzina, s'Arenalet i els Oguers.

3.4.2 PROGRAMA DE GESTIÓ DELS SERVEIS DELS REFUGIS

La finalitat de gestió ha estat oferir els mateixos serveis que fins ara.

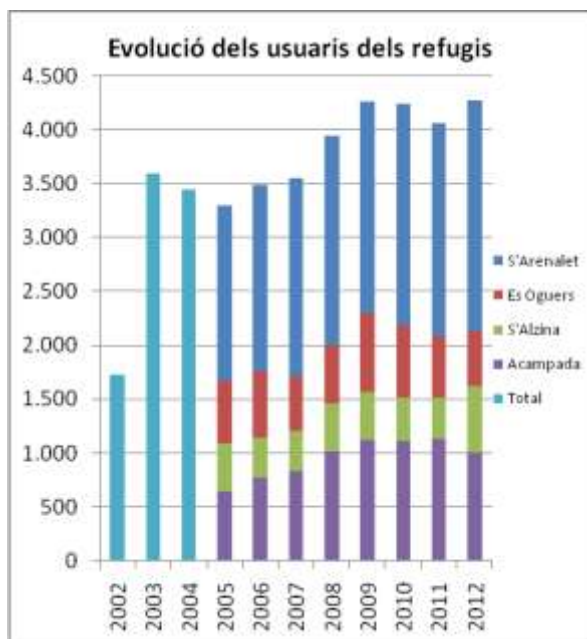
Les tasques de gestió quotidiana dels refugis, que duen a terme els 3-4 encarregats (amb el suport puntual d'altre personal del Parc), inclouen la recollida i transport de queviures i tendes d'acampada dels usuaris, la distribució de les habitacions i lliurament de claus, el manteniment i neteja dels equipaments i recursos (habitacions, plaques solars, cuines, geleres, llenyers, butà...), lloguer de llençols i tovalloles (i dur-les a la bugaderia) i subministrament de llenya.

Les reserves les gestiona una administrativa (telefònicament de 10h a 14h de dilluns a divendres).

En total han pernoctat al Parc 4.278 persones, distribuïdes temporalment entre els caps de setmana de dia 1 de febrer a 30 d'abril i de 16 d'octubre al 16 de desembre, i diàriament entre l'1 de maig i el 15

d'octubre. Els mesos de major afluència són els de l'estiu. Enguany el refugi dels Oguers va romandre tancat durant la meitat del juliol i tot l'agost, pel problema d'aigua ja esmentat. Així i tot, el total d'usuaris entre refugis i zona d'acampada ha estat superior a l'any 2011, i es manté la tendència dels 4.200 que hi hagué el 2009 i el 2010.

Per refugis, el que té una major afluència de visitants és el de s'Arenalet, amb 2.140 usuaris, que a l'estiu s'omple cada dia, i a més és el que té major capacitat. Va seguit de la zona d'acampada, també vora la mar, amb 1004 usuaris. Els Oguers ha tengut 519 usuaris. S'Alzina, que normalment era el que tenia menys usuaris per ser més d'interior, el 2012 ha augmentat bastant la seva ocupació, amb 615 usuaris, sobretot durant els mesos que els Oguers va estar tancat.

La gestió dels refugis i la zona d'acampada proporciona uns ingressos importants a Espais de Natura Balear, que el 2012 han estat de 85.377,85 €. Aquesta xifra és inferior a la d'altres anys, com fou el 2011 amb més de 100.000 €. Aquesta baixada es deu al fet que molts usuaris només queden una nit (sobretot el dissabte), en lloc de quedar-ne dues (divendres i dissabte) com solien fer en anys anteriors.

3.5 Àrea d'investigació i seguiment

Aquesta àrea inclou les tasques que es duen a terme per a la investigació i el seguiment de les espècies i ecosistemes del Parc natural, així com també investigacions de caire històric i etnològic.

3.5.1 PROGRAMA DE SEGUIMENT D'HÀBITATS I ESPÈCIES

Entre els objectius d'aquest programa hi destaquen el control de l'estat dels hàbitats i espècies per detectar si es produeixen canvis o tendències relacionades amb les mesures de gestió aplicades.

Com cada any, les sortides de camp del personal tècnic del Parc han permès fer un seguiment constant de diversos paràmetres de qualitat ambiental i de l'estat de les poblacions més significatives d'aquest espai protegit.

Atenent als cicles biològics de les diferents espècies que habiten el Parc, s'han anat

recopilant diferents dades, entre les que destaquen:

- L'estat de les caixes niu per a ocells insectívors i l'èxit d'ocupació d'aquestes.
- Les observacions de tortuga mediterrània al medi, el marcatge d'exemplars alliberats i la comprovació de les marques dels individus capturats.
- La presència de la parella de moixeta voltonera al seu territori de reproducció i la comprovació d'activitat entorn d'aquest així com la utilització per part d'aquesta espècie de les menjadores per carronyaires.

- Les observacions d'activitat reproductora de l'àguila peixatera i la confirmació de la cria i l'èxit d'aquesta.
- Les observacions dels resultats del control del descastament de la cabra orada.
- Sortides en embarcació per al seguiment de l'ornitofauna marina (corb marí, gavina roja, àguila peixatera, etc.).
- Actuacions de marcatge dels polls de milana i seguiment dels exemplars joves i adults.
- Així mateix s'ha fet un seguiment de la presència de rapinyaries diürns (falcó, esparver i xoriguer), calàpet, repoblacions i processonària.

1 Seguiment de l'àguila peixatera

2 Milca o moixeta voltanera

3 Seguiment de caixes niu

3.5.2 PROGRAMA DE FOMENT DE LA INVESTIGACIÓ AL PARC

Entre els objectius d'aquest programa s'hi troben la potenciació de noves vies d'investigació dins el Parc, l'obtenció de nova informació científica que pugui ser útil per a la gestió de l'espai o reforçar els vincles de col·laboració amb els centres d'investigació.

A finals de març es va dur a terme un inventari de fonts al Parc natural per part de Pedro Fidel Castro, com a part d'un estudi sobre les característiques i localització de les fonts del municipi d'Artà.

En el marc del programa SAC (Seguiment d'ocells comuns) iniciat el 2003, el GOB ha continuat amb personal voluntari amb el transsecte de la zona de sa Tudossa, que realitza diversos cops l'any, per establir índexs d'abundància d'ocells. A més, s'ha començat un nou transsecte al pla de ses Bitles, per conèixer l'evolució de l'avifauna de la parcel·la del bosc TUI.

En el mes de juliol, dues estudiants de la Universitat de les Illes Balears varen realitzar les pràctiques d'empresa corresponents als estudis de Geografia al Parc. A més, durant els mesos de setembre a desembre, el Parc rebé dos alumnes del cicle formatiu "Conducció d'activitats esportives en el medi natural" impartit a l'IES Llorenç Garcies i Font (Artà), que hi feren el seu període de pràctiques obligatori.

Durant els mesos de juliol i desembre de 2012, responsables de l'Associació d'Amics del Campament dels Soldats juntament amb voluntaris varen dur a terme diferents actuacions incloses dins un projecte de recerca històrica. Entre altres coses, han iniciat una excavació vora l'antiga caseta de l'oficial.

En el mes d'octubre, un grup de 5 estudiants d'un màster en turisme i desenvolupament de destinacions de l'escola universitària alemanya Harz, van visitar el Parc per desenvolupar part del treball pràctic anomenat "Projecte de col·laboració pel turisme sostenible als espais naturals de Mallorca".

A la tardor, el naturalista Joan Miquel González durant diversos dies va realitzar un estudi sobre els ocells migratoris al Parc, amb l'objectiu de detectar l'entrada d'aquests ocells, especialment en episodis de meteorologia inestable.

Durant el 2012 na Júlia Rodríguez redactà un projecte final de màster consistent en la instal·lació de plaques fotovoltaïques a s'Arenalet.

Finalment, l'any 2012 es va publicar la Tesi doctoral de na Joana Cursach (UIB) sobre la biologia reproductiva d'alguns endemismes de flora balears. Una part important d'aquesta tesi ha estat realitzada al Parc natural de la península de Llevant.

3.6 Àrea de participació

L'àrea de participació inclou totes les actuacions dirigides a difondre el Parc entre la població, així com fomentar la seva integració dins la societat, especialment la local.

3.6.1 PROGRAMA DE COMUNICACIÓ

L'objectiu d'aquest programa és el de donar a conèixer el Parc a la societat, així com les seves possibilitats d'ús públic i les activitats de gestió realitzades.

Al llarg de 2012 s'han publicat diverses notícies o articles relacionats amb el Parc a la revista local Bellpuig i a la revista digital Cap Vermell. A més, de moltes activitats o notícies destacades (onzè aniversari del Parc, cria de l'àguila peixatera, algunes activitats de cap de setmana realitzades al Parc, etc.) s'ha fet el pertinent comunicat de premsa per part de la Conselleria, el qual sovint ha estat recollit als diaris.

Al llarg de 2012 s'han publicat en premsa notícies, comunicats i articles diversos que

d'una manera o altra parlaven del Parc natural de la península de Llevant (vegeu el recull de premsa annex).

Cal destacar la publicació de la guia *Essential Spain: Top 100 experiences*, elaborada per la prestigiosa revista *Monocle*, destinada a promocionar l'Estat Espanyol en el mercat turístic britànic. En aquesta guia apareix el Parc natural de la península de Llevant com una de les 100 visites i experiències sensorials úniques de l'Estat.

A més, el 10 de març es varen inaugurar els projectes que va finançar l'Obra Social "la Caixa" al 2011.

3.6.2 PROGRAMA COMARCA

Les agendes d'activitats participatives de 2012 han comprès activitats destinades al públic general, al públic infantil i també a altres sectors específics de la població.

El Parc ha organitzat 33 activitats d'agenda que han comptat amb la participació de 731 persones. Les activitats organitzades han estat les següents:

- “El projecte d'investigació històrica del Campament dels Soldats”. El dia 26 de gener es va realitzar una conferència sobre els fets que van succeir al campament dels Soldats, amb 25 participants, i el dia 27 s'havia de fer un itinerari per les restes del campament, que es va haver de suspendre per pluja. Activitat a càrrec de l'Associació d'Amics del Campament dels Soldats.
- “Jornades sobre senderisme a les muntanyes d'Artà”, destinades a professionals del sector turístic, preferentment de la comarca de Llevant. El divendres 17 van tenir lloc 4 xerrades per conèixer millor les rutes del Llevant i com fer-les, amb un total de 59 participants. El dissabte 18 es va fer una sortida per la GR dins el Parc, amb 20 participants.
- “Taller d'observació i identificació d'ocells”. Taller per iniciar els més petits en el món de l'ornitologia a través de l'observació directa d'ocells i de la seva identificació mitjançant el cant. L'activitat es va fer dos dies, el 4 i el 31 de març, amb l'assistència de 21 i 13 persones, respectivament.
- “Descobrim l'itinerari a sa Talaia Freda”. Itinerari guiat per descobrir el nou itinerari senyalitzat a sa Talaia Freda. Va tenir lloc dia 10 de març, i es va repetir el 19 de maig, amb 29 i 12 participants.
- “Entre dues valls” (17 de març). Itinerari guiat per la zona de s'Alqueria Vella, amb 20 participants. Es tornà a preparar per al 15 de setembre, però no hi hagué ningú inscrit.
- “Descobrim l'itinerari as Porrassar” (14 d'abril). Itinerari guiat per descobrir el nou itinerari senyalitzat des Porrassar. Hi assistiren 21 persones.
- “L'art d'empeltar” (21 d'abril). Taller d'iniciació a l'empelt de garrovers i oliveres, a càrrec de Bernat Bonnín. Va comptar amb 20 participants.
- “Feim un quadern de camp naturalístic” (28 d'abril). Activitat familiar per aprendre a dibuixar un quadern de camp naturalístic, a càrrec de la il·lustradora Cati Artigues. Hi assistiren 12 persones.
- “Poesia i natura. Llevant, paisatges literaris” (5 de maig). Activitat organitzada conjuntament amb la Casa Museu Pare Ginard, que consistí en un itinerari fins Albarca conduït pel geògraf Miquel Pastor, tot acompanyat de la lectura de fragments i poemes sobre aquests paratges. Hi assistiren 20 persones.
- “Coneixem la flora endèmica” (12 de maig). Miquel Àngel Conesa va conduir aquest itinerari per observar alguns endemismes de flora i conèixer les seves característiques. Hi participaren 9 persones.
- “Jornada de la tortuga mediterrània” (26 de maig i 9 de juny). Tallers de marcatge i amollada de tortugues mediterrànies, destinada al públic general que comptà amb un total de 20 i 9 participants respectivament.
- “Els establits”. Itinerari guiat als Establits de s'Alqueria Vella, realitzat el 16 de juny amb 2 participants.
- “Itinerari guiat a la font de Penya Roja”.

Es va organitzar dos dies, el 30 de juny i el 28 de juliol, destinat als usuaris dels refugis, ja que és un itinerari que parteix des de s'Arenale. No es dugueren a terme per manca d'inscrits.

- “El Parc natural des de la mar”. Entre el 5 i el 8 de juliol, es feren dues sortides diàries a bord de la barca de bou *La Balear*, per donar a conèixer el Parc des d'una perspectiva diferent, la marina. Comptà amb la total col·laboració del departament de medi ambient del Consell de Mallorca. En total hi participaren 53 persones.
- “Puig Figuer”. Itinerari guiat al puig Figuer (a la zona de s'Alqueria), organitzat per als dies 14 de juliol i 8 d'agost. Malgrat es preparà per al capvespre, a causa de la calor, el primer dia no hi hagué inscrits, i el segon n'hi hagué 9.
- “Volta a s'Alqueria” (25 d'agost). Itinerari guiat de capvespre, pels voltants de les cases de s'Alqueria Vella de Baix, que s'hagué de suspendre per falta d'inscrits.
- “Albarca i els seus voltants” (29 de setembre). Itinerari guiat per la zona d'Albarca, que comptà amb 13 participants.
- “Amollada de tortugues al Parc natural” (6 d'octubre). A través d'una tasca de caire científic inclosa dins l'àrea de conservació, s'aprofita per mostrar al públic familiar les tasques de protecció d'espècies que es fan al Parc. En aquesta activitat s'alliberaren una vintena de tortugues procedents del COFIB, amb la participació de 16 persones.
- “El parc vist des des Porrassar” (20 d'octubre). Visita guiada al cim des puig des Porrassar, des d'on es pot contemplar una de les millors panoràmiques de la península de Llevant. S'hagué de suspendre per les males condicions meteorològiques.
- “Dues valls, dues finques, una tradició”. Activitat gratuïta emmarcada dins les Jornades europees de patrimoni 2012 (26 i 27 d'octubre). Consistí en un itinerari de temàtica patrimonial per les finques de s'Alqueria Vella i es Verger. Organitzat per Portal Forà, dinamització cultural. Comptà amb 6 participants d'Artà i Sant Llorenç.
- “Taller d'empotar oliva” (3 de novembre). Es va fer una visita guiada als olivars de s'Alqueria Vella, on s'explicà la biologia de l'olivera i els seus usos, i finalment es va realitzar un taller d'olives trencades. Hi participaren 10 persones.
- “Festa del XI aniversari del Parc natural” (11 de novembre). Tallers, jocs i activitats infantils gratuïtes duites a terme en diumenge dematí a na Batlessa d'Artà per a celebrar l'11è aniversari de la declaració del Parc natural (9/11/2001). El temps va acompanyar i vàrem comptar amb una gran participació, d'aproximadament 300 infants. Hi col·laboraren l'Ajuntament d'Artà i altres associacions o organismes que col·laboren en tasques del Parc.
- “Anam fins a Albarca” (24 de novembre). Itinerari naturalístic i cultural de s'Alqueria Vella fins a Albarca per descobrir els principals valors naturals, etnològics i culturals presents durant el recorregut. S'hagué de suspendre per manca d'inscrits.
- “Visita guiada a sa Talaia Freda” i “Visita guiada als Establlits” (1 de desembre). Itineraris guiats gratuïts en motiu del Dia internacional de la muntanya. El primer comptà amb 12 participants, però el segon se suspengué per falta de participació.
- “Feim decoració nadalenca amb materials reciclats” (15 de desembre). Taller infantil de reutilització de materials de rebuig per crear articles de

decoració de Nadal. Es va suspendre per manca d'inscrits.

Per tant, d'aquestes 33 activitats, 10 es van haver de suspendre, bé per les condicions meteorològiques, o bé per manca d'inscrits.

Podem apreciar l'evolució d'aquests últims quatre anys pel que fa a nombre d'activitats dutes a terme i quantitat de gent a què arriben:

Any	Activitats d'agenda	Nombre de participants
2009	11	457
2010	15	650
2011	18	805
2012	23	731

Es pot observar que, malgrat haver incrementat l'esforç en la preparació d'activitats respecte de l'any 2011, el nombre de participants ha disminuït un 9%. En això, i en el fet que s'haguessin de suspendre 8 activitats per manca d'inscrits,

hi pot haver influït el fet que a partir de juny es va començar a cobrar per aquestes activitats. Cal destacar que l'activitat amb més públic, l'aniversari del Parc, fou gratuïta, i suposa més del 40% de la participació de tot l'any.

Tot i que aquestes activitats inicialment s'organitzen per donar a conèixer i apropar les actuacions del Parc natural a la població de la comarca de Llevant, des de que la seva difusió es fa a través d'Internet (web institucional, xarxes socials, bloc del Parc i correu electrònic), els participants en aquestes no són majoritàriament d'aquesta zona, cosa que podem comprovar en el següent quadre que classifica els inscrits en les activitats segons el seu origen:

Origen geogràfic	Percentatge d'assistents
Comarca de Llevant	33%
Palma	31%
Reste de l'Illa	33%
Altres / Sense dades	3%

1 Taller "Feim un quadern de camp naturalístic". Foto: Antoni Muñoz.

2 Pujada a sa Talaia Freda, en el Dia internacional de la muntanya. Foto: Joan Josep Cladera.

3 Sortida amb La Balear

3.6.3 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT

Enguany s'han realitzat al Parc onze jornades de treball amb voluntaris, tres més que al 2011, que han donat la possibilitat de participar en la gestió ambiental d'aquest espai a un total de 260 persones alienes al nostre equip de treball.

Les actuacions desenvolupades han estat les següents:

- Una repoblació agrícola a Can Totdeu, per part d'un grup de 22 persones des Racó de ses Idees (dia 25 de febrer).

- Neteja de la platja i manteniment d'una repoblació forestal, amb estada a l'acampada de s'Arenalet, per part de 31 estudiants d'ESO de l'IES Capdepera (15 de maig).
- Neteja de la platja i manteniment de repoblacions forestals, amb estada a l'acampada de s'Arenalet, per part de 13 alumnes de l'IES Porreres (29 de maig).
- Neteja de s'Arenalet, amb estada al refugi, per 12 persones de la Unitat Comunitària de Rehabilitació de Son Gibert (6 de juny).
- Feines de neteja de la platja i manteniment d'una repoblació forestal, amb estada a l'acampada de s'Arenalet, per part de 30 alumnes de l'IES Portocristo (22 de juny).
- Tasques de neteja de litoral (platja i roques) i manteniment d'una repoblació forestal a càrrec del Racó de ses Idees, amb 30 persones (28 i 29 de juliol).
- Feines de neteja de residus marins al Caló de Ferrutx, per part de 14 escoltes de l'AEG Reina Constança (8 d'agost).
- El mateix grup va tornar el 9 d'agost per fer feines de manteniment de repoblacions a s'Alqueria Vella.
- Recollida de fems als voltants de Fontsalada i s'Arenalet, per part de 14 persones de Greenpeace (18 de novembre).
- Manteniment i repoblació del torrent des Cocons per part de 26 estudiants de l'IES Manacor, organitzat per l'associació Boscos de Balears (11 de desembre).
- Aquest mateix grup va tornar el 18 de desembre a continuar amb aquestes tasques. Aquest cop eren 48 persones.

El Parc natural compta amb un Pla de voluntariat ambiental que recull, entre d'altres aspectes, objectius, possibles activitats a desenvolupar i forma de participació de les entitats o organitzacions dedicades al voluntariat ambiental. Aquest Pla de voluntariat contempla quatre àmbits d'actuació principals, dins dels quals s'han d'inscriure les activitats que duren a terme els voluntaris: conservació de la flora i fauna i restauració dels ecosistemes; conservació i restauració del patrimoni cultural i etnològic; activitats d'ús públic i educació ambiental; i manteniment d'infraestructures i equipaments.

Els refugis (s'Arenalet, els Oguers i s'Alzina) i la zona d'acampada del Parc poden ser utilitzats pels voluntaris sempre que sigui possible i amb l'autorització pertinent. Els grups de voluntariat abonen només el 25% del preu de l'estada en els refugis i disposen gratuïtament de la zona d'acampada.

1 Grup de voluntaris des Racó de ses Idees netejant el litoral

2 Grup de voluntaris de l'IES Capdepera en una repoblació

3.7 Àrea de manteniment

3.7.1 PROGRAMA DE MANTENIMENT GENERAL DEL PARC

Al llarg de 2012 i incloses dins aquest programa, la brigada de conservació del Parc ha realitzat les tasques de manteniment que es fan habitualment al Parc, com són la revisió d'algunes fonts i piques, la reparació d'alguns marges o parets seques, la neteja de camins i àrees més accessibles als visitants, més totes aquelles actuacions esmentades en apartats anteriors (tasques de prevenció

d'incendis, conservació de repoblacions, conservació d'espècies, control d'espècies al·lòctones, etc.)

Per altra part, s'han efectuat millores en alguns itineraris, netejant la vegetació de les voreres dels camins i altres zones. També han fet tasques de manteniment i substitució de senyalització.

1 Manteniment de parets seques

2 Col·locació de senyalització

3.7.2 PROGRAMA DE MANTENIMENT I NETEJA DELS EQUIPAMENTS DEL PARC

El principal objectiu d'aquest programa és el de mantenir en bon estat tots els equipaments del Parc, incloses les edificacions i els vehicles.

Al llarg de l'any s'han estat realitzant multitud de feines encaminades a conservar en bon estat els equipaments i a

mantenir en unes condicions paisatgístiques adequades els tancats i els camps.

Algunes de les tasques realitzades per la brigada del Parc natural que més incidència poden tenir en les visites pel que fa als efectes visuals que tenen són l'elaboració i

instal·lació de barreres i portells de fusta i la substitució de tancaments en mal estat, i el manteniment de les edificacions del Parc i el condicionament del seu entorn.

Una altra millora quant als equipaments s'ha realitzat a la caseta des senyors de s'Alqueria Vella, on s'ha acabat de condicionar com a taller per a la brigada. També s'ha pintat la tafona per dedins. Tant la caseta dels senyors com la tafona ja disposen de corrent elèctrica.

S'ha condicionat una zona d'aparcament de vehicles a la zona posterior de les cases d'Albarca, eliminant les restes de llenya i terra dipositada durant anys.

També a Albarca, s'ha instal·lat una porta a un dels estables per poder emmagatzemar materials i productes. A les cases dels amos, s'han eliminat residus i mobles que s'han transportat al punt verd d'Artà.

Mitjançant el projecte "Millora i embelliment de l'àrea recreativa de

s'Alqueria Vella", finançat per l'Obra Social "la Caixa", s'ha instal·lat una barana de protecció a l'àrea recreativa, s'ha reparat una paret seca i s'ha iniciat l'enjardinament de la zona.

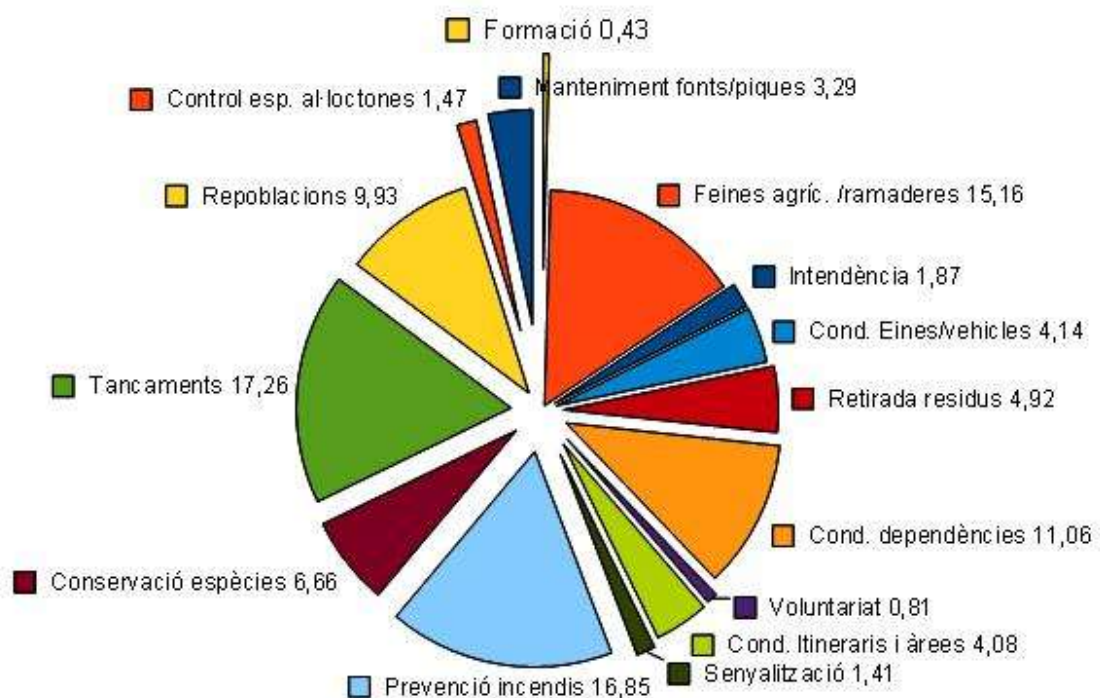
Finalment, les cases de s'Alqueria Vella de Baix, utilitzades com a centre d'informació, i també com a oficina des del 22 de desembre, disposen d'electricitat des de l'estiu. També s'ha instal·lat una bomba d'aigua que ha permès obrir els banys públics. Les rajoles es van haver de polir, perquè no eren aptes per a interior. Resta pendent l'obtenció de la llicència d'activitats (ja s'ha abonat la taxa a l'Ajuntament), i la devolució de la fiança de residus de construcció (sol·licitada al Consell de Mallorca).

A la gràfica següent es mostra un resum de les tasques que ha realitzat la brigada de biodiversitat en el Parc, en percentatge de jornals dedicats.

1 Reparació de paret vora l'aparcament i àrea recreativa de s'Alqueria Vella.

2 Tasques d'enjardinament.

3.7.3 PROJECTE D'INSTAL·LACIÓ DE PLAQUES FOTOVOLTAIQUES AL REFUGI DE S'ARENALET

Dels tres refugis del Parc, el de s'Arenalel és l'únic que no disposa d'electricitat, i és el que té una major ocupació durant l'any. Això implica unes despeses importants de butà (geleres, cuina i encalentsidors d'aigua) i de piles (recarregables) per a les làmpares de càmping. L'objectiu del projecte és instal·lar un sistema d'energia renovable a s'Arenalel, com són les plaques solars fotovoltaiques.

Durant el 2012 na Júlia Rodríguez, estudiant de màster a la Universitat Politècnica de València, redactà el projecte final de màster "Projecte d'instal·lació d'energia solar pel proveïment energètic del refugi de s'Arenalel dins el Parc natural de la península de Llevant en el municipi d'Artà". Aquest projecte podrà ser utilitzat en el futur si es disposa dels mitjans econòmics i dels permisos necessaris per fer la instal·lació.

3.7.4 PROJECTE DE REPARACIÓ DELS CAMINS DEL PARC

L'objectiu final d'aquest projecte és poder disposar d'una xarxa de camins transitables i funcionals que permetin

realitzar les tasques de gestió del Parc i poder actuar en cas d'incendi forestal.

El projecte de “Minimització de l’erosió dels camins del Parc natural de la península de Llevant”, redactat per *Asesoría Técnica y Proyectos*, que s’havia d’executar parcialment per millorar alguns dels trams

que es troben en pitjor estat del camí d’Albarca i de s’Arenalet, no s’ha duit a terme per l’elevat cost econòmic que comporta.

3.7.5 PROJECTE DE CANVI DE COBERTA DE LA CASA DELS AMOS D’ALBARCA

Al 2011 es redactà el projecte de manteniment i canvi parcial de coberta de la casa dels amos d’Albarca, per part dels arquitectes Andreas Schulz i Eduard Aguasca Solé.

parts de la teulada, que estan en una situació d’esbucament imminent. Per aquest motiu és necessària una actuació ràpida per evitar la caiguda del sostre i l’entrada d’aigua dins la casa.

Les cases de possessió d’Albarca estan formades per la casa dels senyors (actualment, refugi de s’Alzina) i la casa dels amos (sense cap ús actual). Aquesta darrera, de 397 m² i dues altures (planta baixa i primer pis) es troba en un estat de degradació important, sobretot en algunes

Es disposa dels informes pertinents perquè l’Ajuntament concedeixi la preceptiva llicència d’obra municipal, però no s’ha sol·licitat aquesta llicència per manca de pressupost per dur a terme l’obra (80.000 €).

3.8 Àrea de vigilància

Aquesta àrea inclou les actuacions de vigilància que es duen a terme al Parc.

3.8.1 PROGRAMA DE VIGILÀNCIA

A causa que només hi ha coberta una de les dues places de zelador d’espais naturals, el servei de vigilància mòbil només es pot cobrir quatre dies a la setmana, entre les 8 i les 18 h.

Direcció General de Biodiversitat amb el cos d’agents de medi ambient.

En qualsevol cas, la vigilància de l’espai natural es complementa amb la que fa la

Cal destacar que dins del Parc hi ha també una torre de vigilància d’incendis, gestionada per l’Institut Balear de la Natura, que entre els mesos de maig i octubre és dedicada a l’observació i prevenció dels incendis forestals.

3.9 Àrea d'administració

L'àrea d'administració conté els recursos materials i les actuacions administratives necessàries per al bon funcionament del Parc natural.

3.9.1 PROGRAMA DE GESTIÓ ADMINISTRATIVA

Des de l'oficina que Espais de Natura Balear tenia al carrer de l'Estel d'Artà s'han realitzat totes les gestions administratives necessàries per al bon funcionament de la gestió del Parc.

Des de l'oficina del Parc, a més de l'atenció directa a les persones que s'hi adrecen amb motius molt diversos, s'han redactat un total de 62 informes/autoritzacions al llarg de 2012. Els motius que han requerit

informe de l'equip de gestió es detallen en el quadre següent:

TIPUS D'INFORME	QUANTITAT
Informes per a activitats esportives, d'oci o turístiques.	19
Informes per a la recollida de palmes de garballó i altres.	9
Informes sol·licitats per particulars, entitats o administracions per a col·laboracions i per a la investigació.	13
Informes justificatius de necessitats o propostes d'actuacions al Parc.	12
Altres informes o comunicacions	9

3.9.2 PROGRAMA DE FORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ

Entre els objectius d'aquest programa s'hi troba disposar d'un equip de treballadors format i capacitat per a la gestió i planificació de l'espai natural protegit.

El 2012 l'única formació que s'ha facilitat als treballadors ha estat un curs sobre empelts, d'un dia de durada, per als treballadors de la brigada i els encarregats de finques.

El Parc natural disposa a les oficines d'un punt especialitzat de consulta de documentació sobre espais naturals protegits, biodiversitat i medi ambient, tant per al públic interessat (investigadors, estudiants, etc.) com per a l'equip de gestió. Degut a la falta de pressupost, únicament s'ha pogut mantenir aquesta biblioteca, sense poder afegir al seu fons noves adquisicions de publicacions relacionades amb la gestió dels espais naturals protegits.

3.9.3 PROGRAMA D'EQUIPAMENT

Espais de Natura Balear ha adquirit durant 2012 les eines i el material que s'ha considerat necessari per al bon

funcionament del Parc natural, tant per a l'oficina com per a la brigada de biodiversitat.

Com ja s'ha esmentat en altres apartats, el canvi més important quant a l'equipament del Parc ha estat el trasllat de l'oficina a les cases de s'Alqueria Vella de Baix, a finals del 2012. En aquells moments l'edifici tenia unes mancances importants (falta de cobertura telefònica i internet, il·luminació deficient, baixes temperatures, plagues de rosegadors, etc.) que s'hauran de solventar en el 2013 per disposar d'una oficina funcional on es pugui treballar de manera eficient i segura.